

Körösvidék

független keresztény politikai napilap

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Békéscsaba, II., Szent István-tér 18.
Telefon: 60; este és ünnepnap: 409.

Felelős szerkesztő:
M I G E N D D E Z S O

Ára hétköznap 14, vasárnap 20 fillér.
Előfiz.: 1/4 évre 9.80, 1 hónapra 3.40 P.
Postatakarékpénzt. csekkzslia: 34.141.

A képviselőtestület egyhangúlag elfogadta Békéscsaba város 1944. évi I. számú pótköltségvetését

Tízezer pengőt fordít a város a hadbavonultak gyermekeinek

és a szegénysorsú gyermekek étkeztetésére

lete hétfőn délután 3 órakor, a város háza nagytanácsstermében vitéz Jánossy Gyula m. kir. kormányfőtanácsos, polgármester elnöklétével rendkívüli közgyűlést tartott.

A rendkívüli közgyűlést a Hiszekegy elmondása után a polgármester nyitotta meg.

Mindössze tíz pont szerepelt a tárgysorozaton, melyet a képviselőtestület rövid egy óra alatt letárgyalta.

A belügyminiszter értesítette a várost, miszerint hozzájárult ahhoz, hogy Békéscsaba a közbiztonság építése céljára kétszáz ezer pengő kölcsönt vegyen fel a MABI-tól s a MABI folyósítsa ezt az összeget. A MABI közölte a várossal, hogy szintén megkapta a kölcsön folyósíthatóságáról szóló belügyminiszteri értesítést. A képviselőtestület ismételt elhatározta, hogy felveszi a 200 ezer pengő kölcsönt.

Békéscsaba város képviselőtestülete esztendő óta foglalkozik a tanyai közigazgatás kérdésével. Már 1938-ban a közgyűlés elé került ez a fontos probléma. Azóta a kormány is egyik főfeladatának tűzte ki a tanyai közigazgatás kérdésének megoldását, melyet ma már törvényes rendelkezés ír elő. A belügyminiszter most leiratott intézetti a városhoz s leiratában a kérdés rendezésére hívta fel a várost. A képviselőtestület vitéz Jánossy Gyula polgármester tájékoztató szavai után elhatározta, hogy későbbi időpontban foglalkozik a kérdéssel. Javaslattal dolgoznak ki, melyet a békéscsabai viszonyoknak megfelelően készítenek el. A közgyűlés a javaslat elkészítésére bizottságot küldött ki. Ennek választott tagjai a város VIII. és IX-ik, tehát tanyai kerületeinek képviselőtestületi tagjai, továbbá: Veress András, Zsiros András, dr. Somogyi Miklós, Moldoványi János, Matulai András és Laczó András.

A tanyai közigazgatás megszervezésének kérdésével kapcsolatban vitéz Jánossy Gyula bejelentette a képviselőtestületnek, hogy a szentmik-

lósi elemi iskolában rövidesen megkezdődik a tanítás. A közgyűlés nagy örömmel fogadta a polgármester közlését.

Varga K. Mihály városi irattáros kérte a képviselőtestületet, járuljon hozzá, hogy felesége iparigazolványt kérhessen. Kérését a képviselőtestület teljesítette.

A Békésvármegyei Repülőegyesület két kérelme került ezután szönyegre. Az egyesület az évi segély

felemlését kérte a várostól, azonkívül rendkívüli segélyt is kért. A képviselőtestület úgy döntött, hogy a Békésvármegyei Repülő Egyesület részére 1944-től az évi segélyt 2000 pengőre emeli fel, rendkívüli segély címén pedig 3000 pengőt ad az egyesületnek.

A városi képviselőtestület már régebben elhatározta, hogy az egyik békéscsabai pénzintézetből 25 ezer pengő kölcsönt vesz fel az állami polgári fiúiskola épületének tatarozására. A belügyminiszter most értesítette a várost, hogy a kölcsön felvételéhez hozzájárul.

Kisebb ügyek letárgyalása után került sor Békéscsaba város háztartásának I. számú pótköltségvetésére.

Vitéz Jánossy Gyula előadta, hogy a szentmiklósi iskolának nincs még felszerelése. A felszerelés beszerzéséhez szükséges összeget is a pótköltségvetésbe kellett beállítani.

A községi polgári leányiskola igazgatója jelentette a városnak, hogy az iskola zsúfolt, új padokra van szükség. Erre a célra 2100 pengőt fordít a város. Ezt az összeget is a pótköltségvetésbe állítják be.

A városi hivatal bútorzatának ki-

egészítésére 5000 pengőt biztosítanak, ugyancsak a pótköltségvetés keretében. A polgármester javaslatára elhatározta a közgyűlés, hogy a hadbavonultak gyermekei és az arra rászoruló szegénysorsú gyermekek részére 1944 évi január, február és március hónapjaiban megrendezi az étkeztetési akciót. Erre 10 ezer pengőt irányoztak elő, szintén a pótköltségvetésben. A polgármester köszönetet mondott a képviselőtestületnek az étkeztetési akció megszavazásáért. Hangsúlyozta, a város nagyon sajnálta volna, ha az akció az idén elmaradt volna.

A pótköltségvetést dr. Soós Jenő számvevőszéki főtanácsos ismertette. A kiadás 687.048 pengő, a kiadási megtakarítás 220 ezer pengő, a bevételi többlet kerekén 504 ezer pengő.

Egyedül Szelner Antal szolt hozzá a pótköltségvetéshez. Felszólalásában a városi ingatlanok rendbehozatalára hívta fel a figyelmet. A közgyűlés Szelner Antal hozzászólása után egyhangúlag elfogadta a pótköltségvetést. A közgyűlés a polgármester zárószavaival, délután 4 órakor ért véget.

Hitler fogadta a horvát hadügyminisztert

Zágráb, november 30.

Most közölték, hogy Navratil horvát hadügyminiszter látogatást tett

Hitlernél. A hadügyminiszter november 20-án indult útnak a látogatásra és pénteken tért vissza Zágrábba. A Hitlerrel, Keittel, Himmlerrel és

Ribbentroppal folytatott megbeszélésén a horvát hadsereg átszervezéséről tárgyalt.

Harcot már az indiai nemzeti hadsereg

Tokió, november 30.

Bose, az indiai nemzeti mozgalom vezére Sonanban nyilatkozatot adott

a sajtó képviselőinek. Kijelentette, hogy az indiai nemzeti hadsereg egységei harcra kezdtek India hatá-

rainál. Rövidesen sor kerül arra is, hogy az indiai nemzeti hadsereg átlépi India határát.

A japánok elsüllyesztettek egy nagy amerikai cirkálót

Tokió, november 30.

A császári főhadiszállás jelenti: A japán tengerészeti légierő a Gilbert szigeteken folyó harcok során el-

süllyesztett egy nagy amerikai cirkálót. Egy másik amerikai cirkálót és egy amerikai szállítóhajót a japánok súlyosan megrongáltak.

rásból még nem erősítették meg.

Zürich, november 30.

Lisszaboni jelentés szerint odaérkezett utasok elbeszélése alapján Churchill és Roosevelt állítólag Kairóban tartózkodik. Sztalin — mint mondják — útban van Kairó felé s jelenleg Teheránban tartózkodik. Valószínű, hogy a Roosevelt—Churchill—Sztalin találkozó színhelye Kairó, vagy Alexandria lesz.

Egyiptomban találkozik Rooseveltt, Churchill és Sztalin?

Lisszabon, november 30.

Londonból Lisszabonba érkezett

értesülések szerint Roosevelt, Churchill és Sztalin szombaton ismeretlen helyen találkoztak. E hírt más for-

Mindenfelől

Hannoverben a különbírósg halálra ítélte egy férfit és két nőt. Az volt a vétkük, hogy légítámadás után nem adtak hajlékot több bombakárosultnak, annak ellenére, hogy tizszobás lakásuk volt.

Toulon város vezetősége elhatározta, hogy a 14 éven aluli gyermekeket elköltöztetik a légítámadás által veszélyeztetett városrészekből. A legutóbbi légítámadás sebesültjeit elszállították Toulonból. A marseillei kórházba vitték őket.

Tell Vilmost akarta utánozni Ruez János orosházi textilkereskedő, aki fogadott Kocsis Mihály hőmezővászárhelyi fiatalemberrel, hogy lelővi kalapját. A lövés rosszul sikerült, a golyó megsértette Kocsist. A vásárhelyi fiatalember kórházba került, szerencsére azonban sérülése nem súlyos.

Műsoros előadást tartottak a Hódmezővásárhely határában lévő Belsőszörháton. Belépődíjként burgonyát, babot, tojást »fizetett« a közönség. Sokszázán nézték meg az előadást s így tekintélyes mennyiségű burgonya, tojás, bab és meggyéb élelmiszeri cikk gyűlt össze, melyet az árva- és a szegények étkeztetésére fordítanak.

Debrecenben, a Kollégium csengőgőjét 1802-ben készítették Rákóczi harangjának egy darabjából. Közel másfélszázadon át ez a csengő jelezte a Kollégiumban az órák kezdetét és végét. Most bevezették a villamoscsengőjelzést, az öreg csengőt pedig »nyugdíjazták«, a Kollégium többi emlékei közé helyezték.

Bornemisza Géza és Antal István is felszólalt a katolikus kereskedő- és iparosíjak budapesti díszgyűlésén

Vasárnap délelőtt az ország minden részéből összesereglett katolikus kereskedő- és iparosíjak díszgyűlést tartottak, amelyen a kormány tagjai közül Bornemisza Géza iparügyi, Szinyei Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi és Antal István propaganda miniszter is megjelent. Bornemisza Géza a katolikus legényegyleti mozgalom megindításáról, mai harcainak és feladatairól, majd pedig a háború alatti ipari fejlődésről és ezzel kapcsolatban az új termelési eszközökről és munkarendszerekről mondott nagy beszédet. Utána Antal István szólalt fel s a nemzeti honvédelem kérdését taglalta. A katolikus legényegyletbe tömörült ifjúságot, mint a magyar nemzetvédelem ügyének elhivatott munkatársait és harcosait köszöntötte.

PRIMA KERÉKPÁR-ÉS VARRÓGÉP-

OLAJ KAPHATÓ A KÖRÖSVIDEK BOLTBAN

Bolsevista megtorlások a németek által kiürített területeken

Berlin, november 30.

A Német Távirati Iroda értesülése szerint a Szovjetunióknak a német csapatok által kiürített vidékein a lakosság üldözéseinek és súlyos büntetéseknek teszi ki magát, ha arról beszél, hogy a német katonai és közigazgatási hatóságok jól bántak vele. Kurlanovkin őrmester, aki német fogságba esett, azt vallotta, hogy a bolsevisták az ilyen embereket Brjanszk vidékén nem lövik le és nem viszik évekig tartó kényszermunkára, mint más szakaszokon, hanem lassú éhhalálnak teszik ki. A bolsevista biztosok elveszik minden

élelmiszerkészletüket és vigyáznak arra, hogy ne kaphassanak semmi-féle élelmiszert. Minden más lakosnak, még a legközelebbi rokonnak is hasonló büntetés terhe mellett tilos akár egy darab kenyeret is adni. (MTI)

RÁBA

30 személyes, lövön-tatású, Busz gumikkal

ELADÓ

Pusztaföldvár, Nagy utca 53

Toulonban ötszáz fölé emelkedett a halálos áldozatok száma

Vichy, november 30.

Toulon francia városban a leg-

utóbbi bombatámadás halálos áldozatainak száma ötszáz fölé emelkedett.

A képviselőházban megkezdték a felhatalmazási javaslat tárgyalását

Budapest, nov. 30

A képviselőház mai ülésén megkezdték a felhatalmazási ja-

vaslat tárgyalását. Ináncsi Papp Elemér előadó ismertette a törvényjavaslatot, amelyhez elsőnek vitéz Imrédy Béla szólott hozzá.

Hull amerikai külügyminiszter a békehíresztelésekről

Zürich, november 30.

Washingtoni jelentés szerint Hull a sajtóértekezleten úgy nyilatkozott, hogy a világban jelenleg elterjedt békehíresztelések álhitek. Kijelen-

tette, hogy a Vatikánnal kezdett tárgyalás azzal áll összefüggésben, hogy az angolszász szövetségesek biztosították a pápát, miszerint a Vatikánt nem fogják bombázni.

Vasárnap avatják fel a békéscsabai leventeotthont

A Békéscsabai Levente Egyesület december 5-én, vasárnap tartja az új leventeotthon ünnepélyes felavatását.

Az avatási ünnepély előtt a leventék délelőtt 9 órakor istentiszteleten vesznek részt.

Délelőtt 10 órakor, diszkozygylés keretében avatják fel az otthont. A diszkozygylés programja a következő:

Himnusz. Játssza a leventezenekar. Elnöki megnyitó.

Vitéz Jánossy Gyula m. kir. kormányfőtanácsos, polgármester átadja, Münstermann Ernő c. kir. tanfelügyelő, elnök átveszi a leventeotthont.

Fehér Tibor: Magyar ünnep. Szavalja Timkó Loránd levente-ifjúvezető.

ERAFIT TUBUSOS CIPÓKRÉM

Minden színben kapható, kiváló minőség, gazdaságos!

ERAFIT minden cipőhöz!

Körösvidék Cipőosztálya
Békéscsaba, II. Szent István-tér 18 sz.

Csütörtökön:

Auróra-est a Városi Színházban

Az Auróra Kör december 2-án, csütörtökön este tartja legközelebbi bérleti hangversenyét a Városi Színházban. Ez alkalommal Solymos Péter, az európai hírvagy zongoraművész tolmácsolja a zene apostolainak műveit a közönség számára. Az előadás pontosan 7 órakor kezdődik.

Itt említjük meg, hogy Kreutzberg Harald világhírű táncművész nem szombaton, hanem december 6-án, hétfőn este lép fel a Városi Színházban.

Kiugrott a robogó vonatból

Súlyos állapotban szállították be hétfőn a mentők a békéscsabai állomásról a közkórházba Szatmári András 20 éves mezőtúri szabósegédet.

A fiatalember állítólag a vonaton utazott és nem volt jegye. Amikor a jegyvizsgáló jegyváltásra szólította fel, a szabósegéd, akinek valószínűleg nem volt pénze, hirtelen elhatározással felnyitotta a vasúti kocsi ajtaját és kiugrott a robogó vonatból.

Az eset megtörténte után a vonatot azonnal megállították és a több sebből vérző fiatalembert felvették a vonatra s beszállították Békéscsabára. Az ügyben a hatóság indított vizsgálatot.

Sültök és nyers

prima nyírségi tök olcsón állandóan kapható. Viszont- eladóknak árengedmény!

Krausz, Zsilinszky-utca 2

Halálos szerencsétlenség Nagyszénáson

Még november 21-én történt, hogy Gabnai András nagyszénási, Temesvári-utca 812 szám alatt lakó 43 éves molnárt súlyos szerencsétlenség érte. Az eddigi megállapítás szerint a molnár meggondolatlanságának lett áldozata, mert az égő parázsra petróleumot öntött. A hirtelen felcsapódó lángoktól felrobbant a kezében lévő petróleumos üveg, aminek következtében Gabnai András ruhája tüzet fogott. Gabnai András félig eszméletét veszítve, hangos segítségkiáltásokkal, égő fátylaként rohant ki az utcára. A közelben lévők felfigyeltek a szerencsétlenül járt molnár kétségbeesett segítségkiáltásaira és azonnal segítségére siettek. Ki hogyan fért hozzá, tépte le róla az égő ruhát, majd az útmenti vízzel telt árokba vitték a szerencsétlen embert.

Minden segítség hiábavaló volt azonban, mert Gabnai András súlyosan összeégett. Előbb odahaza ápolták a harmadfokú égési sebeket szenvedett molnárt. Állapota azonban egyre rosszabbodott, úgyhogy szombaton beszállították a békéscsabai közkórházba. Ekkorára állapota oly súlyos volt, hogy a legnagyobb igyekezet mellett sem tudtak rajta segíteni, mert hétfőre meghalt.

A halálos szerencsétlenség ügyében az illetékes hatóság nyomozást indított.

A támpont kitarzott...

(M. kir. 2. honvéd haditudósító század. Szabó Sándor zászlós.)

Valahol Fehér-Oroszországban. Még az est beállta előtt elfoglalták helyüket az emberek a támpont löreseinél. A géppuskát déli irányban, a vasútvonallal párhuzamosan állították a körvonalban kiépített sarokbástyára, a kezelők mögötte helyezkedtek el, nekitámaszkodva a hátrólt fatöncökhöz. A puskások szemben az erdővel a löresék mellett foglaltak tüzelőállást.

Sűrű este jött.

Fekete, fojtó és fáradt este.

Napokon át zuhogott az eső megállás nélkül, az utakat felszakította a sár, a mocsár vastagon duzzadt, a támpont szűk udvarán bokáig ért a víz. Mára megállt. Csak a levegő volt még mindig terhes és nehéz. És hűvös.

Az emberek köpenyben álltak, kezüket a mély zsebekbe sülyesztették, puskájuk ott feküdt a mellvéd löresén és a szemük szinte rátapadt sötétre.

Előttük húzódott a drótakadály, azon túl az erdő: a járhatatlan és óriási fenyőerdő. Egy csillag sem látszott, fekete felhők pólyázták be a dagadó holdat is és csend volt. Így kezdődtek itt mindig az éjszakák, egyformán unalmas és színtelen estékkel, hogy azután annál vadabb és vakmerőbb tűzharccal robbanjon ki az éjféli.

A támpont fiatal hadnagy-parancsnoka körüljárta a fenyőbástyákkal körülvett udvart, mindenki ott állt a helyén, a löszeres ládák kinyitva mellettük, a kézigránatok is előkészítve kéznél, sehol semmi hiba. Napok óta így kezdődik minden este. Éjjel sohasem alszik a támpont. Az orvlövészek az elmúlt héten csaknem minden éjszaka nekilendültek, hogy kiemeljék ezt a fontos kiserődöt.

Amíg az erőd itt áll, nem tudnak boldogulni még a legvakmerőbb vasútróbbantók sem, hiszen a géppuska végiglövi a nyílegyenes sínpárt mindkét irányban, a löhatáron túl pedig ott egy másik támpont. Váramikor naponta robbantották itt a sínpárt az orvlövészbandák, szerelvényeket siklattak ki, csapatzállító vonatokat robbantottak fel és a zürzavarban tűzrajtaütéssel lepték meg a kocsisorokat.

Ott is vannak a ronesok a vonal két oldalán.

Ide, ebbe a rossz hírű szakaszba állították be ezt a magyar támpontot. Huszonkét honvédet. De ez a huszonkét honvéd erdélyi, meg bányai fiú, ott nőttek fel a marosmenti falvakban, meg a Mecsek alján, nemesak kemény szívük van, de kemény karjuk, meg elnyúhatetlen idegük is.

Mert ideg kell ide, nyugodt, hűvös, higgadt idegrendszer.

Hétórakor elfutott az utolsó teheronat, azután nem jön több reggelig, amíg ki nem világosodik egészen a legkisebb erdei zug is.

Mögöttük az udvar közepén sötéten és meglapulva állt az öröpulet, két kis szűk szobával, a legénységével és parancsnokával. A falában szilánk, meg golyók nyomai, az ablakokon deszkák.

Kilenc órakor az orvlövészek megkezdték a tüzelést. Félkörben támad-

ták a támpontot, a golyók süítve húztak el a fejek fölött, vagy tompán koppantak a vastag fenyőfalon. Időközben rakétákat löttek fehér, meg piros színben. Ilyenkor mélyebbre húzódtak a fejek a falak mögött.

A támpont óvatosan viszonzta a tüzet. Nem löttek vaktában a sötétbe, a löszeres takarékoskodni kell, hiszen megtörténhet, hogy reggelig támadnak az orvlövészek s amíg az első szerelvény át nem fut a szakaszon, addig ki kell tartani.

A tüzelésekből ki lehet venni, hogy az orvlövészek fokozatosan szorítják a félkört a támpont körül, mind élesebben koppantak a dobtáros golyószórók jólismert lövedékei.

Hatalmas robbanás rázta meg a nedves levegőt: alig néhány méterre előttünk fröccsent a sáros föld. Felrobbantották a drótakadályt.

Most megszólalt a géppuska is. Okádtá a tüzet a drótakadály felszakított nyílására, ahol az orvlövészek be akartak törni a támpontig. És esőnd is lett. Ugy látszott, az első kísérlet vérbefulladt.

De most fokozottan kellett vigyázni, a szétrobbantott nyíláson könnyen megközelíthetik a kiserődöt. Így is volt. Egymásutáni rohamokban vetették magukat a nyílások. Kattogott a géppuska és tüzeltek a puskások.

A hadnagy egy óra körül, amikor már a löszeresünk is apadt és hárman már meg is sebesültek, telefonon próbált támogatást kérni. Elkésett. Az orvlövészek kettévágták a távbeszélővonal huzalát. Tehát itt maradtunk tizenkilencen, kevés löszeresrel és fejünként mintegy 5-6 kézigránattal. Ezt legutóbbára hagytuk, amikor már szemtől szembe kell esetleg harcolnunk.

Hajnal felé, amikor a sötétség már vesztett valamit erejéből, a támadók, úgy látszott, utolsó elkéseredett kísérletükhöz folyamodtak. Két oldalról támadták az erődöt. A géppuskát az egyik oldalnak állítottuk, a puskások meg zömmel a másik oldalon foglaltak tüzelőállást.

De az orvlövészek eselfogása nem fogott ki a parancsnokon. Néhány puskást, kézigránatokkal a felszakított drótakadály nyílásának irányába állított.

Es jól számított.

Amíg kétoldalon erős tüzzel kötötték le a támpontot az orvlövészek, néhányan a drótakadály nyílásán akartak a támpont falához kúszni. És ekkor robbantak az első kézigránatok, élesen, recsenve és mélyen felvágva a sáros és nedves rétet. A csattanások közben semmit sem hallottunk, csak mély csend következett utána.

Tehát találtak.

Ahogy a hajnal szürkült, már csak néhány tár löszeres volt és egy-két kézigránat.

— Csak emberre löjjetek. És pontosan! — osztogatta a hadnagy a parancsokat.

Es ki is tartottak.

Hat óra körül felsüvített egy mozdony sípja. Amikor a vonat elfutott, az orvlövészek már mélyen visszahúzódtak az erdőbe.

Miért szenved?

Számtalan emberen segít a Pyramidon tabletta.

Ön sem kivétel!

Pyramidon

TABLETTÁK

Letartóztatások

Franciaországban

Vichy, nov. 30
A hatóságok 146 terroristát őrizetbe vettek terror-, illetve szabotázscelemeknek elköve-

tése miatt. Ezenkívül 150 embert letartóztatnak Ezek egyrésze kommunista, másik része royalista propagandát fejtett ki.

Az észtek megünnepelték szabadságharcuk évfordulóját

Reval, november 30.

Az egész észti nép megünnepelte vasárnap a bolsevizmus elleni szabadságharc megkezdésének évfordulóját. Revalban a Szabadság-téren rendezett nagyszabású gyűlésen dr Mae, első országos igazgató beszédében kiemelte, hogy az észti nép szabadságharcában százszor erősebb ellenség ellen harcol. Az eredmény az észti nép és állam létének biztosítása volt. A szabadságharcban akkoriban résztvettek a németek is és finn önkéntesek is siettek az észtek segítségére. Amióta ez a harc megkezdődött, az észti nép a legelső arcvonalban állott a bolsevizmus elleni harcban. Mindazok, akik akkoriban

szembeszálltak a bolsevizmus támadásával, az észti, a finn, a lett hadsereg és a német önkéntesek történelmi érdemeiket szerezték egész Európa védelmében, mert ezzel a harccal megakadályozták a bolsevizmus behatolását Európába.

Gazdag tartalom, remek kiállítás, ez a legújabb számú

Magyar Futár

Kizárólagos terjesztő Békéscsabán a TURUL Keresztény Sajtóiroda. Kapható elárúsítóinál. Ára 30 fill.

ÁRPÁD Filmszínház

Szerda
Csütörtök
Péntek
Szombat
Vasárnap
Hétfő
Kedd

Éjjeli zene

Előadások: hétfőnap fél 6, fél 8, vasárnap fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 órakor.

SÁRDY JÁNOS
KELEMEN ÉVA
BILICSY TIVADAR
LADOMERSZKY M.

HÍREK

— Csak textilbevásárlási könyvvel rendelkező kiskereskedőknek adhatják el áruikat a közellátási miniszter legújabb rendelete értelmében a textil-nagykereskedő cégek és a textilgyárak. Ez az utasítás minden olyan áruval vonatkozik, amelyet a textilvásárlási könyvbe be kell jegyezni. Az olyan kiskereskedők tehát, akiket vásárlási könyvvel nem láttak el, ezentúl csak kisiparosoktól vagy konfekciós kereskedőktől szerezhetik be a szükségesleteket, mert ez a két iparág ezideig nem kapott olyan utasítást, hogy csak vásárlási könyvvel ellátott textilkereskedőknek szolgáltatathatja ki áruját. A fenti intézkedések nem jelentik azt, hogy a vásárlási könyvvel rendelkező és kisiparosoktól, illetve konfekciós iparosoktól vásárló kiskereskedőknek ilyen természetű vételeit a könyvbe bejegyezni ne kellene.

Orosháza községhezátja távházasság-kötés színbelje volt a napokban. Kovács Anna orosházi leány kötétt távházasságot Görbics György szentetornyai földműveléssel, aki ezidő szerint a keleti fronton áll a vártán.

— Hogyan keletkezik a virágok színe? A témát már régóta foglalkoztatja a virágok keletkezésének kérdése. Eddig ugyanis ismeretlen volt, mi ként tevődik össze a színskála. Ujabban azonban W. Burkert frankfurti professzor messze menő vizsgálatakat végzett virágok, termések és őszi lombok színein, amely alkalmával megállapította, hogy a színskála festékanyaga a fehéről a legsötétebb színekig izolálható és kémiai összetételük a legtöbb esetben egyenlő, csupán egyes hidrogén és oxigén atomok idézik elő a különbségeket. A színárnyalatok különböző neveket viselnek. Az úgynevezett flavon festékanyagok a sárga színeket ölelik fel, az anthocyanok a virág-zirmok festékanyagát képezik a kéktől a legősebb vörös színárnyalatokig. Ezen festékanyagok lerakódása a virágok és termések külső felületén található.

— Nagybánhegyes. Nyemcsok János 45 éves nagybánhegyesi szegényházi ápoló az evangélikus templomban, az orgona közelében levő erkély korlátjára ült. Amikor a délutáni ima véget ért és a hívek hazaindultak, Nyemcsok leugrott az erkélyről. Súlyos koponyasági és medencetörést szenvedett. Életveszélyes állapotban vitték a kórházba.

MIKULÁSI

figurák fából,

MIKULÁSRA

apró játékok

a Körösvidék-bolt játékosztályáról

Mér most keresse fel játékosztályunkat!

Felelős kiadó: Koppányi Gyula.

Eltűnő magyar árnyak nyomában...

Egy bécsi magyar diák és a „hirtelen tűz”

Volt egyszer egy magyar diák, akire az egész világ minden dohányzó embere naponta húszszor, harmincszor is gondolhatna. Mert ahányszor a dohányos ember cigarettára gyújt, a háziasszony ételt főz vagy melegít, úgy volna illő, hogy megemlékezzünk Irinyi Jánosról, akinek a világ a „hirtelen tűz”-et köszönheti.

Irinyi János, ez a szenzációs tehetségű magyar vegyész találta fel a foszforos gyufát — az utókor pedig valahogy mégsem volt hálás iránta. Még idehaza, a saját pátriájában sem.

Tösgyökeres magyar birtokos család sarja volt Irinyi János. Amikor 1817-ben megszületett, a szentszövetségi Európa éppen rendbehozni készült azt, amit Napoleon császár évtizedes háborúsággal felkavartak. Magyarországon Ferenc király és császár uralkodott, akiről egy okos amerikai író azt mondta, hogy „tehetségtelennek teartséges, maradinak meg újító szellemű”. Csakugyan, az akkor már idős uralkodó országában, hol a reakciót engedte túlsúlyra jutni, hol viszont a legmeglepőbb újításokkal szolgált a népek. Közepszerű képességei mellett volt annyi ügyessége, hogy a Metternich rendszer pártolása mellett is népszerűsége tudott szert tenni. Ott töltötte a bécsi Páterben kis unokája, Ferencz József főherceg gyermekkocsiját a császárnéval együtt. A nép meg éljenezte, mert a polgáriruhás császár nagyapa látványán elfelejtették a császári titkos rendőrséget.

Ide, Bécsbe került, mint fiatal ember, Irinyi. Vegyésznek készült és a sors úgy akarta, hogy 1836-ban, még mint diák, a világnak ajándékozta világhíres találmányát, a foszforos gyufát. A bécsi műegyetem hálás lehetett nagy hírű hallgatójának. A világon ugyan addig is használtak valami gyufafélet, ez azonban távolról sem volt olyan használható és praktikus, mint az Irinyi féle foszforos rudacska.

Kénezt végű gyújtópálcák már a XV. században is voltak használatban. A nép zöme azonban kitarott a kova és a tapló mellett. Ocsó, vihető és veszélytelenül gyülő gyufa kellett volna; ezt találta fel Irinyi. Az addigi káliumklorátos gyufaféle akorát lobbant — ha ugyan valaki meg merte gyújtani —, hogy sokszor megpörkölte még a gyufagyújtó mellett álló embereket is. Irinyi jött rá, hogy az ólom-szuperoxid nevű anyagot kellene a fapálcák végeire erősíteni, mert ez a foszfor oxidáló anyaga. Az ilyen gyufa lassan égett, nem robbant és főleg nem volt veszélyes a meggyújtására és környezetére.

Irinyi valahogy mégsem tudta ezt a rövidesen elterjedt találmányát kellőképpen kihasználni. Fiatal is volt, meg nem is nagyon érteit az üzlethez. 1836-tól sorban alakultak meg a gyufagyárak. Amikor már Irinyire is

rámosságott volna a szerencse — közbejött 1848. — és Irinyi kezdhette újra ott, ahol évtizedekkel ezelőtt volt. Kossuth Lajos nagyra értékelte ugyan Irinyi fáradhatatlan vegyi tudását és szorgalmát, mégsem használta ki kellőképpen Irinyi gyufagyártási szakismereteit.

Végül is — már a szabadságharc végefelé — Kossuth megbízta, hogy irányítsa ezentúl Irinyi a nagyváradi löpörgyártást... Így lett a gyufa tökéletesítőjéből — katonai szakember! Világos után aztán egyelőre Irinyinek is beakonyult.

A Bach- és a Schmerling korszak bosszúért libegő emberrel nem akartak tudni Kossuth volt „forradalmi” löszerkészőjéről és ágyúöntőjéről. Az idő pergett Irinyinek pedig nagyobb gondjai voltak, mint fiatal, kezdő egyetemi hallgató korában. Az évtizedek múlása az elfelejtettség fátyolával vonta be lassan az egykor oly híres magyar felhalálót. Amikor 1895-ben, Kossuthot is túlélve, meghalt — alig emlékezett a világ a nevére.

Kerekesházy József.

— Üzemen kívül álló tárnák, mint légvédelmi bunkerek. A rszna-vestfáliai iparvidéken az olyan régi tárnákat, amelyek már évtizedek óta üzemen kívül állnak, légvédelmi bunkerekké építik át. Nem volt könnyű a régi lejáratokra újra felfedezni vagy új járatokat nyitni. Az egyik ilyen tárnát olyan tökéletesen építették ki, hogy több ezer ember befogadására alkalmas. A bunkerek teljes elkészülte után kb. 14 km-t kitévő úthálózatral rendelkező hatalmas földalatti bunker létesül, amelynek elágazásai messze a lakónegyedek alá nyulnak. Ily módon a bunkereket a lakosság minden nehézség nélkül elérheti. Az egyik iparváros vezetősége nagymértékben támogatja az építkezési munkálatokat, amelyek nagy ütemben folynak. Mérnökök és építési szakemberek gondoskodnak megfelelő szellőztetőberendezések létesítéséről a friss levegő szolgáltatása céljából. A bunkerek üdöhelyekkel vannak ellátva és a korszerű óvóhelyek minden berendezésével rendelkeznek.

— A magyar mezőgazdasági termelés területén körülbelül 2 millió ember dolgozik. Ebből 1,350 000 a férfimunkás, 600 000 a női dolgozó és 150 000 a gyermekmunkás. Mindezek együtt 135 nyári és 165 téli munkanap folyamán 420 millió férfimunkásnak megfelelő munkaidőt teljesítenek. Egy férfimunkanapot egyharmad lóerővel vehetünk egyenlőnek és így a termelésünk kétféle dolgozójának évi munkateljesítménye összeen 150 millió lóerőóra fizikai teljesítményének felel meg.

* Berecsky: »Jézus élete« és Szerberényi: »Ev. keresztény világnézet« című tankönyveket vásárol a Körösvidék-bolt könyvosztálya.

— Megfigyelések az agy pihenéséről. Tudományos megállapítás szerint a testi munkánál egész más energia használódik el, mint szellemi munka esetén. Az egyik orvosi szaklap felveti a kérdést, miként pihentethetjük az agyunkat legjobban? A cikkíró végül arra a megállapításra jut, hogy a szellemi munkának időnkénti »agypihentetésre« van szüksége, mivel a szellemi pályán működők agya a nap minden percében fokozottabban igénybe van véve. A folytonos szellemi munka következtében az agy nem egyszer megtadja a precíz munkát és ilyenkor feltétlenül szükséges a néhány pernyi tökéletes kikapcsolódás, amely nem tekinthető időpazarlásnak, ellenkezőleg új erőt jelent a további munka folytatásához. Ha ezt a kapcsolódást elmulasztjuk, úgy a legtöbb esetben hanyatlás áll be a teljesítményben és a túlfeszített agymunka minden esetben az alvás rovására történik. Ilyen egyének ugyanis sok esetben rendszeres álmatlanságban szenvednek.

— Ezen a héten a Kossuth és a Lőrinczy gyógyszerár tart éjjeli szolgálatot.

A Signál

19-es száma Mussolini kiszabadítását külön képes melléklettel mutatja be. A hatalmas hegyiház rohama. Skorzeny jelentkezik a Duce-nál. A rettenetes hegyiúton át felszáll a Duceval a gölya repülőgép.

E rendkívül érdekes számból a nagy keresletre való tekintettel utánrendelést engedünk. Ön is vegye meg a Signál 19-es számát! Kapható a Turul Sajtóirodában. Kérje minden Turul elárasztótól!

A KÖRÖSVIDEK KÖNYVUJDONSÁGAI:

Traeger Ernő: A zsolnárok könyvei.	10.—
G. Réthy Pál: Versenysakk.	3.80
Sötér István: A templomrabló.	14.50
Luigi Pirandello: Az ezerarcú ember.	8.60
Wilhelm Filchner: Kinából Indiába.	22.—
A regényírás mesterei: A szerelem kalandjai.	20.80
John Knittel: Aba El Kader.	19.80
Dr. Belányi László: Zsidóbujtató.	4.—
Benedek Elek: Falusi bohémek.	12.—
Marta Ostenso: A fű magasra nő.	14.—
Marcel Arland: Féltestvérek.	16.80
Reményik Sándor összes János Jenő: Ki merre lát.	17.—

Apróhirdetések

Hirdetéseket déli 12 óráig vessz fel a kiadóhivatal. Apróhirdetési díj a feladáskor készpénzben fizetendő. Cím a kiadóban lévő hirdetésekre viderknek csak válaszbelég ellenében válaszolhatunk. Jelzés levelek leadásakor a kiadóhivatalban 30 fillér helyegdíj fizetendő.

Eladó 3 kisholdnyi akácerdő és 2 kisholdnyi prima szántóföld. Részletes felvilágosítást nyújt dr. Faerber Viktor ügyvéd Békéscsaba Belföldi-utca 2. x. Hétfőn a déli órákban elveszett három kacska. Kérem a becsületes megtalálót vagy nyomravezetőt a J. le 14., Mussolini-ut 44. sz. alá, hol jutalomban részeseül.

Fűrészporkályhák fűtésére alkalmas fűrészporkalódó. Hangya Hűtőház.

Bejárónót dél-éltől órákra jó fizetésű keresek. Andrássy-út 33, Szahai.

Műszerészegédet felvesz a Réthy cukorkagyár. Jelentkezni az irodában —

Kiadja és nyomtatja a Körösvidék rt.

Felelős nyomdavezető: Svecz András.